

Galerie umění Hodonín

Semita ex umbris

Semita ex umbris

Kateřina
Makar
Václavková

„Protože si nakonec nebudete pamatovat
dobu, kterou jste strávili prací v kanceláři
nebo sekáním trávníku.
Vylezte na tu zatracenou horu.“

Jack Kerouac

Výstava *Semita ex umbris* představuje soubor děl Kateřiny Makar Václavkové, česko-slovenské grafičky a výtvarné pedagožky, brněnské rodačky (*1981), která se po svých uměleckých studiích na VŠVU v Bratislavě (2001–2007) usadila na jihozápadě Slovenska. Název výstavy – *Cesta ze stínů* – odkazuje po formální stránce na estetiku černobílých grafických listů a téma cestování, zároveň však v sobě nese hlubší existenciální význam: vyjadřuje touhu člověka pronikat metaforicky ke světlu, ukazuje hledání vnitřní orientace v životním putování a rozjímá nad naším bytím, které se vždy pohybuje někde mezi světlem a tmou – někde v krajině stínů. Tři vystavené grafické cykly – *Cesta*, *Hora* a *Kytice* – které tvoří výstavní korpus, se navzájem tematicky i vizuálně doplňují a společně vytvářejí subtilní vyprávění o lidské zkušenosti, pomijivosti, úsilí i naději.

Cesta – krajina jako ubíhající prostor v mysli člověka

Cyklus černobílých linorytů s názvem *Cesta* (2023–2025) má inspirační původ ve zkušenosti z období koronaviru, kdy se realita všedního dne radikálně proměnila. Omezení pohybu, uzavřenost ve svých obydlích a radikální osamělost v krajině – městské i přírodní. Autorka v té době podnikala dlouhé cesty krajinou Záhoří, především v okolí Malacek. Na první pohled topograficky věrné mapování míst se transformuje do vnitřního obrazu němého filmu. Krása přírody je potlačována nezvyklostí prožívané situace. Autorka v těchto grafikách zachycuje pěšiny, cesty, stromořadí, horizonty. Někdy jsou zdůrazněny až esenciálních linie všudypřítomné cesty, častěji však zaujmou vrstvy a struktury biotopu a nad ním se rozprostírajících nebes. Rydlo zůstává někdy ve strohých liniích šrafury, jinde je však prosyceno citovou emocionalitou jemných klikatic. Jednobarevný linoryt využívá svou jednoznačnou kontrastní kresbu, tak i jemné intervence stojící až na samé hranici technických možností tisku z výšky.

V hlavním výstavním prostoru doplňuje cyklus *Cesta* vizuálně podobný starší cyklus černobílých grafik s názvem *Statická pouť* (2014). V tomto cyklu je divákům představen paradox, který většina z nás již někdy zažila na vlastní kůži při cestování vlakem. Je to situace, když čekáte na navazující vlakový spoj – někdy plánovaně, někdy neplánovaně, někdy chvíli, jindy celé hodiny. Sice cestujete z jednoho místa na druhé, ale v daném okamžiku se nepohybujete. Stojíte na nádraží v jakémsi zajetí cestovního systému. Kdy se pohnete z místa, nezáleží na vás, ale na vnějších vlivech, kterým jste dobrovolně odevzdali část své svobody, místo toho, abyste svobodně kráčeli po pěšině mezi poli a podrobili se řádu přírody, jejímu běhu či marnivosti. To je metafora života člověka: vzdáváme se kousků osobní svobody a usilujeme o její částechky jinde, abychom je mohli investovat jinam. Jezdíte li vlakem do práce, pak toto filosofické cvičení se opakování umocňuje a stává se mantrou. Zdánlivá bezvýchodnost zacyklení – jak připomínají mistři mystických učeních – je však mlhavým zdáním a může ho rozptýlit schopnost žáka odpoutat se, nahlédnout jinou perspektivou a posunout se dál.

Sériové tisky, řazené rytmicky za sebou, budí dojem zastaveného filmového pásu nebo vizuálního deníku. Repetitivnost zde není samoúčelná, ale slouží k posílení významu „cesty“ jako každodenního aktu, kde se smysl ukrývá právě v trvání a pozornosti upřené do přítomnosti.

Hora – vertikální archetyp a spirituální výstup

Zatímco *Cesta* se pohybuje v horizontálním poli a tematizuje rytmičké plynutí, projekt *Hora* (2020) obrací pozornost přímo vzhůru. Hora je symbolem výzvy, tíhy i vnitřního vzepětí – je odpradáвна spirituálním symbolem putování lidské duše k duchovním výšinám. Vystavená

monochromatická kyanotypie je zároveň manifestací a oslavou zemského živlu.

Autorka zobrazuje horu, jež zabírá téměř celou plochu obrazu. Pozorující divák je vnořen do struktury hory, je jí obklopen, jakoby sám vstupoval na cestu vzhůru nebo sledoval svou pouť – budoucí, současnou či minulou. Hora je statická, tichá i dynamická. Modrou barevností a strukturou může připomenout mohutnou vlnu v rozbouřeném oceánu – geologové by připomněli, že hory jsou vlastně ztuhlými vlnami vzedmutého zemského magmatu, bouřícího kousek pod našima nohama. Práce s kontrastem – světle modrým a tmavě modrým tiskem a bílou plochou papíru navozuje dojem lehkosti, nahodilosti až akvarelové náhody, která je v kontrastu s tvrdými tmavými čarami. Tento kontrast lze chápat nejen vizuálně, ale i symbolicky: stín je zde nutnou podmínkou pro zjevení světla a světlo je nutnou podmínkou pro zjevení stínu hmoty.

Téma výstupu, tíhy a překonání překážek souzní s existenciálními úběžníky výstavy. Hora není jen geografickým útvarem, ale prostorem obratu – místem, kde se otevírá jiný výhled, jiná perspektiva. Žasnout lze nejen nad konečným výhledem z vrcholu do širokých plání, ale i nad samotnou horou, cestou a jednotlivými jejími detaily, nad každým sebemenším krokem.

Kytice – pomíjivost, krása a trvání

Třetí a nejstarší cyklus, *Kytice* (2014–2015), přináší posun od volné krajiny k intimitě zátiší. Květinová kytice zde ale není dekorativním prvkem předkládajícím obvykle téma přírodní krásy, nýbrž opět nositelka symbolických významů, což podporuje potlačená barevnost až k monochromatické rezavějící rudé a hnědé. Autorka navazuje na tradiční téma vanitas, tedy zátiší vyjadřujících pomíjivost života – výjev krásy, který v sobě nese stín zániku.

Autorka využívá technik akvatinty a linorytu. V akvatintě, kytice vystupuje ze stínu pozadí jako světelná událost – zjevení světla ve své rozmanitosti, kráse a měkkosti. Oproti tomu se linorytové kytice vracejí zpět do hloubky temnoty se svou ostrou křivolakostí. Tato kombinace působí jako koloběh, proměna jingu a jangu, nádech a výdech.

Cyklus *Kytice* lze číst také jako meditaci nad ženskou zkušeností – péčí, tvorbou, ztrátou. Motiv květiny, jako nositelky života i jeho dočasnosti, získává v autorčině podání hlubokou citovou rezonanci. O to více, když se u jednoho z děl dozvíme, že se jedná o zobrazení autorčiny svatební kytice.

Zatímco v cyklech *Cesta* a *Hora* dominuje krajinný prostor, v *Kytici* dochází k opačnému pohybu – pozornost se obrací dovnitř, ke křehkému detailu. V kyticích jako by dohasínalo vnější světlo krajinných motivů a usazovalo se jako vzpomínka do mysli člověka. Právě v této proměně – z horizontálního prostoru krajiny, přes vertikální výstup, k intimnímu zátiší – lze prožít celý příběh výstavy *Semita ex umbris*.

Jan Buchta

Cesta, 2025, linoryt, 35 × 350 cm

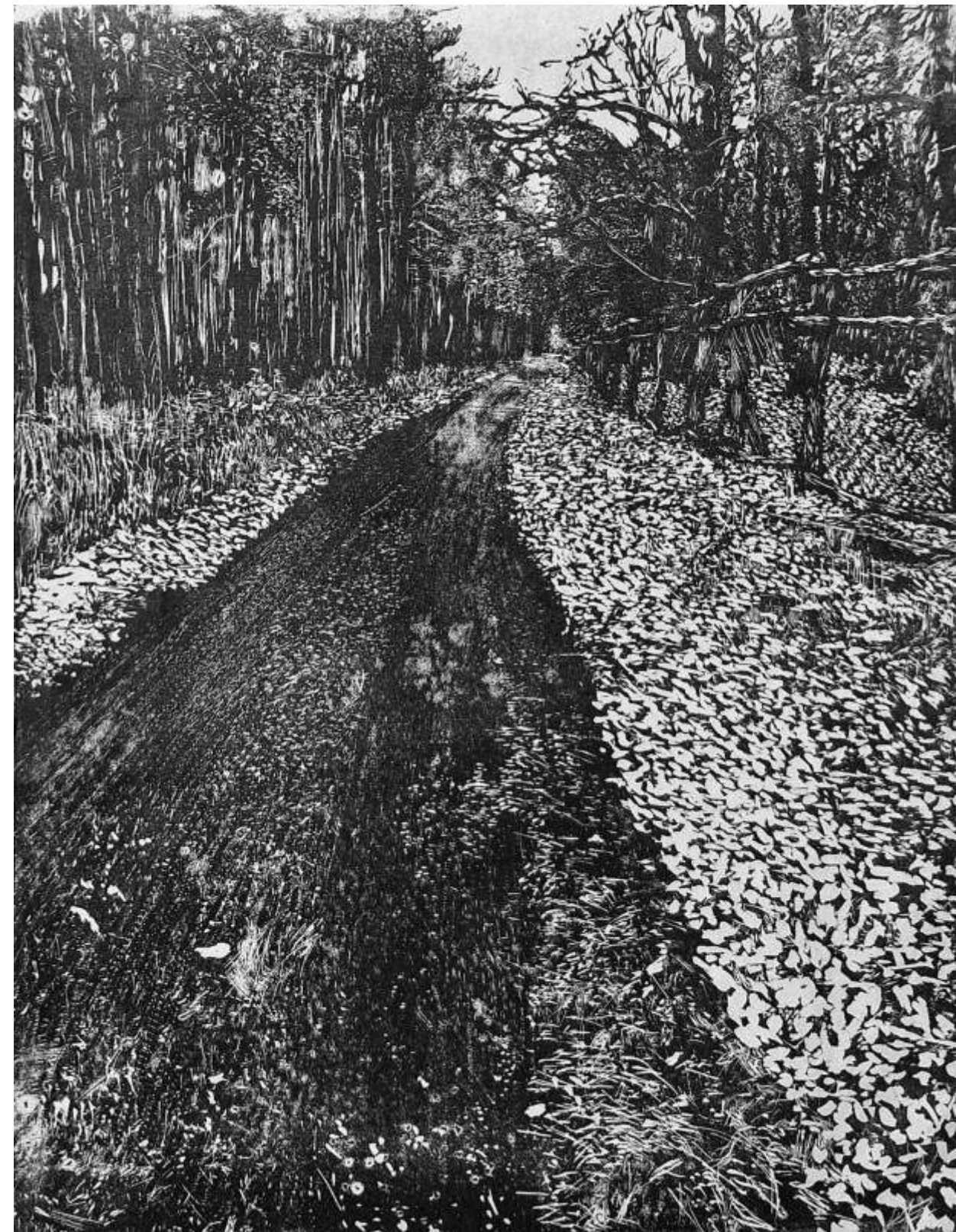
Cesta (BB1), 2025, linoryt,
35 × 350 cm

Cesta (BB3), 2025, linoryt,
35 × 350 cm

Cesta (BB5), 2025, linoryt,
35 × 350 cm

Cesta 22, 2025, linoryt, 30 × 39 cm

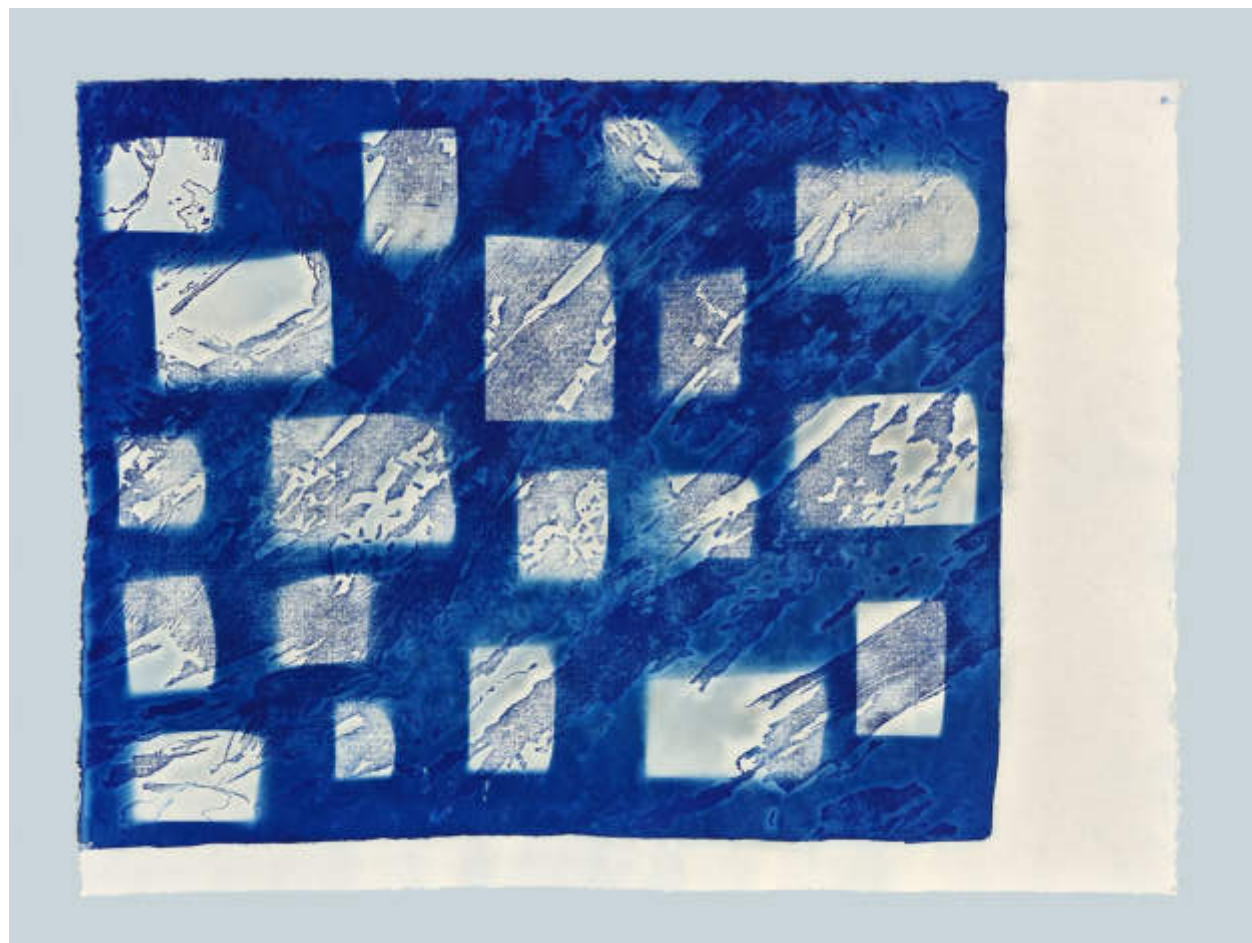
Cesta 4, 2025, linoryt, 30 × 39 cm

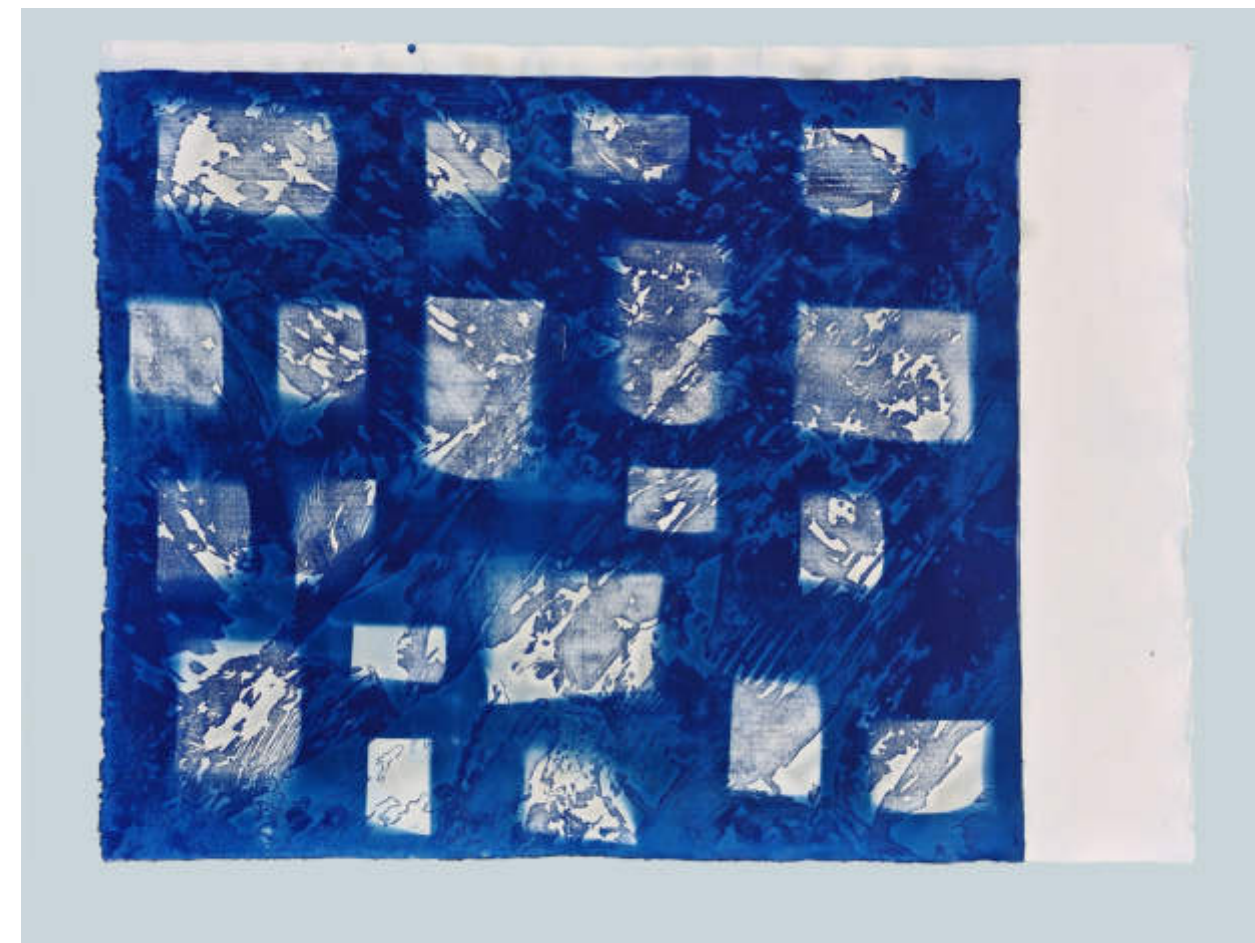
Cesta 11, 2025, linoryt, 30 × 39 cm

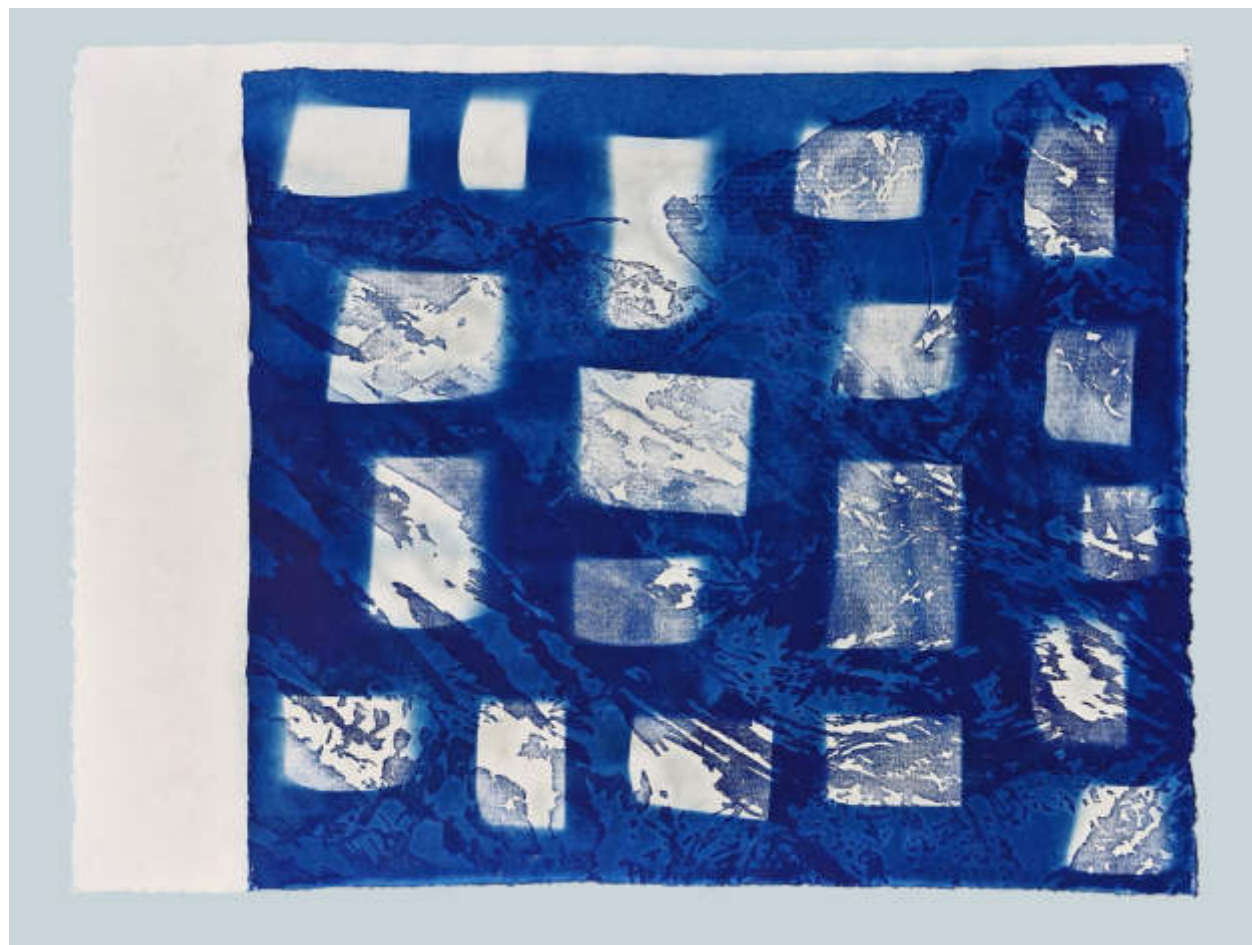
Cesta 7, 2025, linoryt, 30 × 39 cm

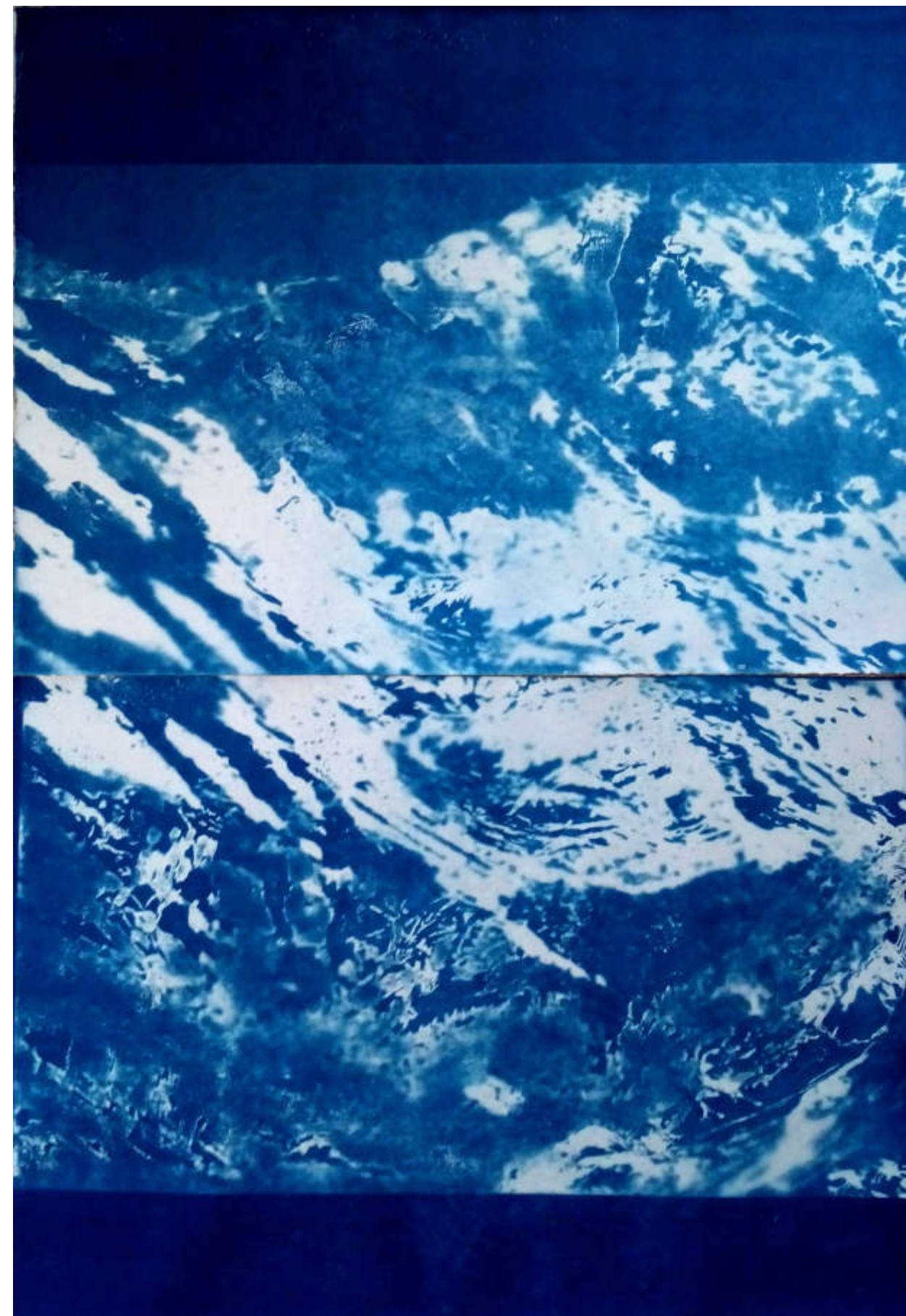
Fotohora, 2020, linoryt a kyanotypie, 107 × 79 cm

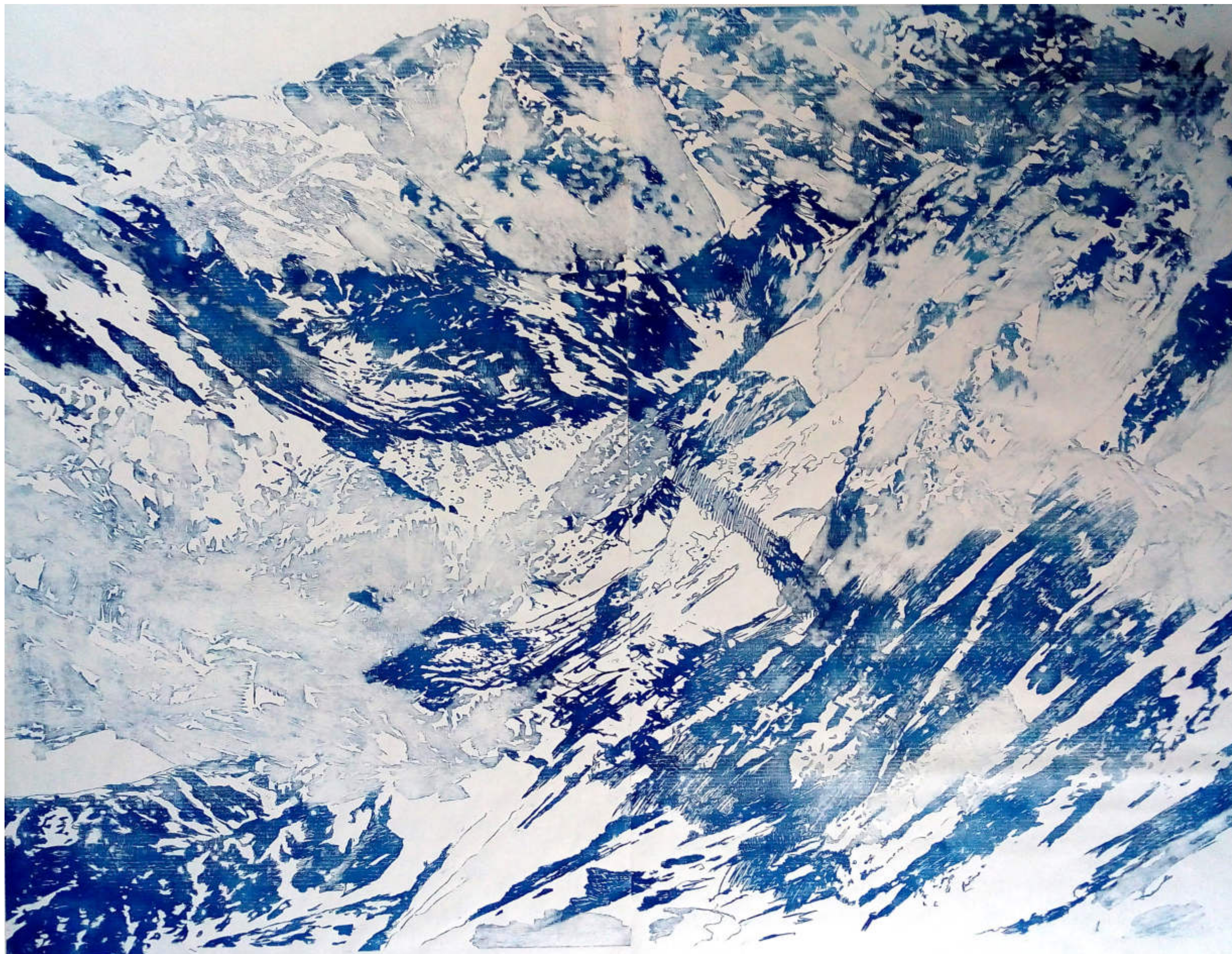
Fotohora, 2020, linoryt a kyanotypie, 107 × 79 cm

Fotohora, 2020, linoryt a kyanotypie, 107 × 79 cm

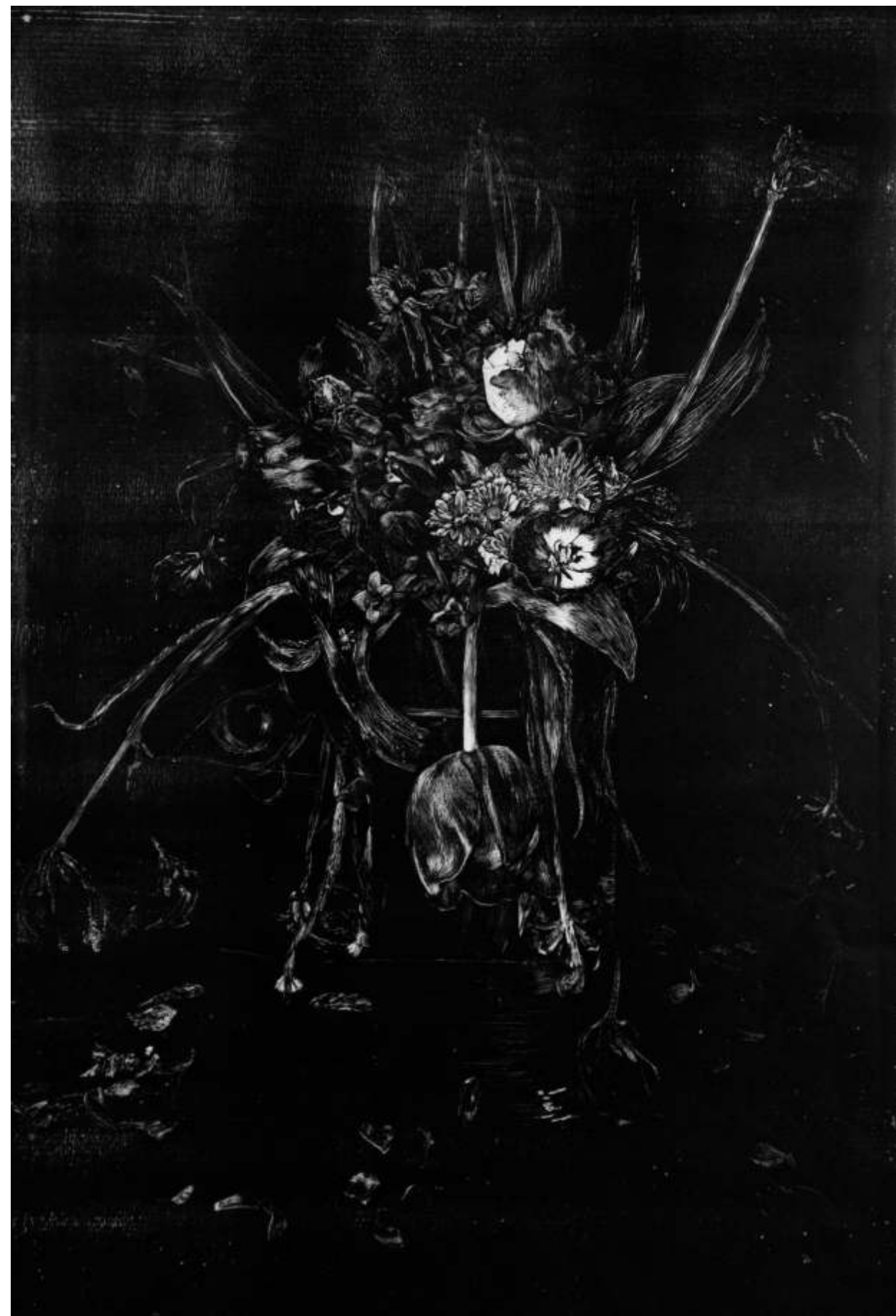
Hora, 2020, kyanotypie, 99 × 79 cm

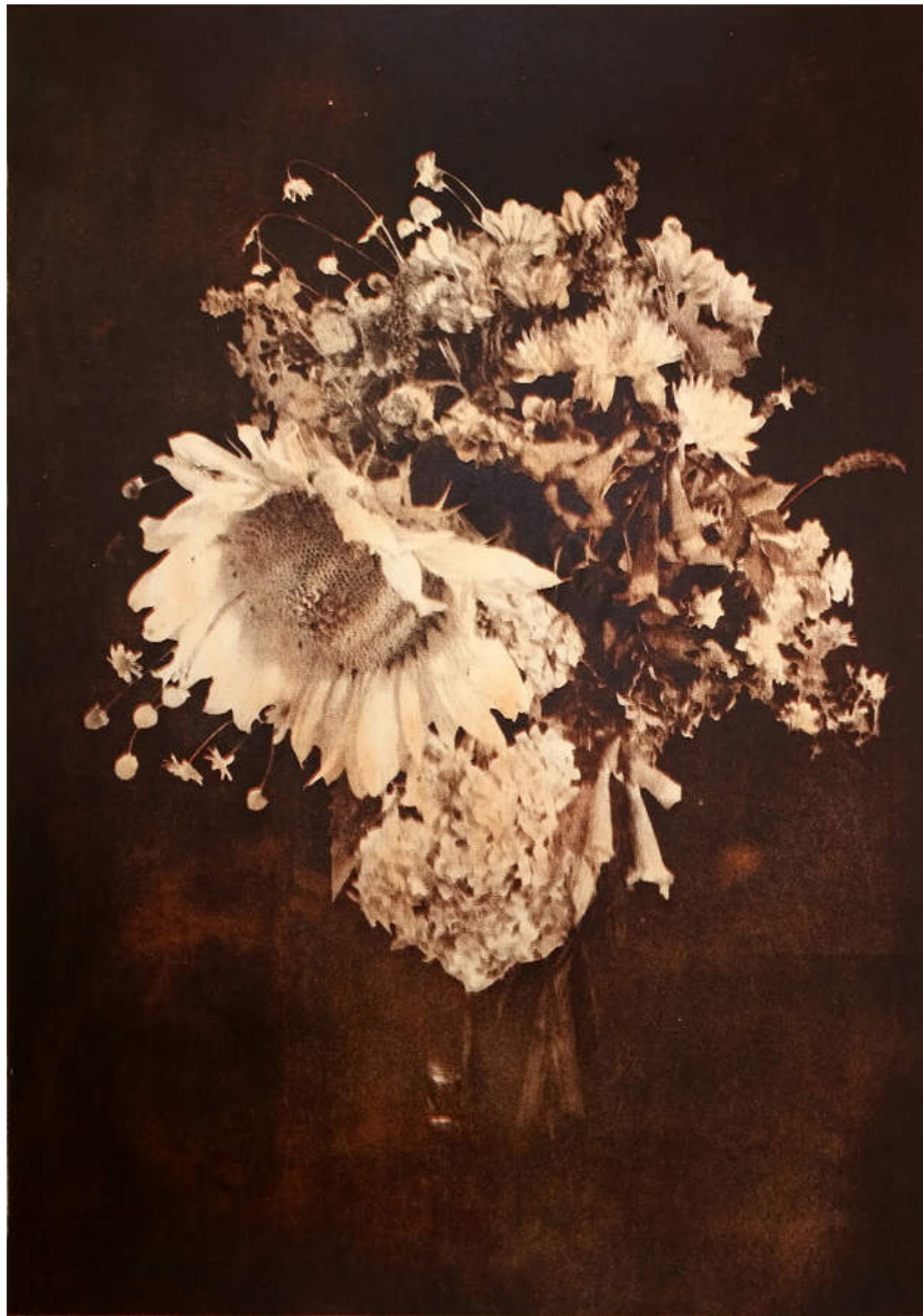
Hora, 2020, linoryt, 180 × 150 cm

Kytice 3, 2015, linoryt, 100 × 150 cm

Kytice 4, 2015, linoryt, 100 × 150 cm

Kytice 2, 2014, akvatinta, 46 × 64 cm

Kytice 1, 2014, akvatinta, 46 × 64 cm

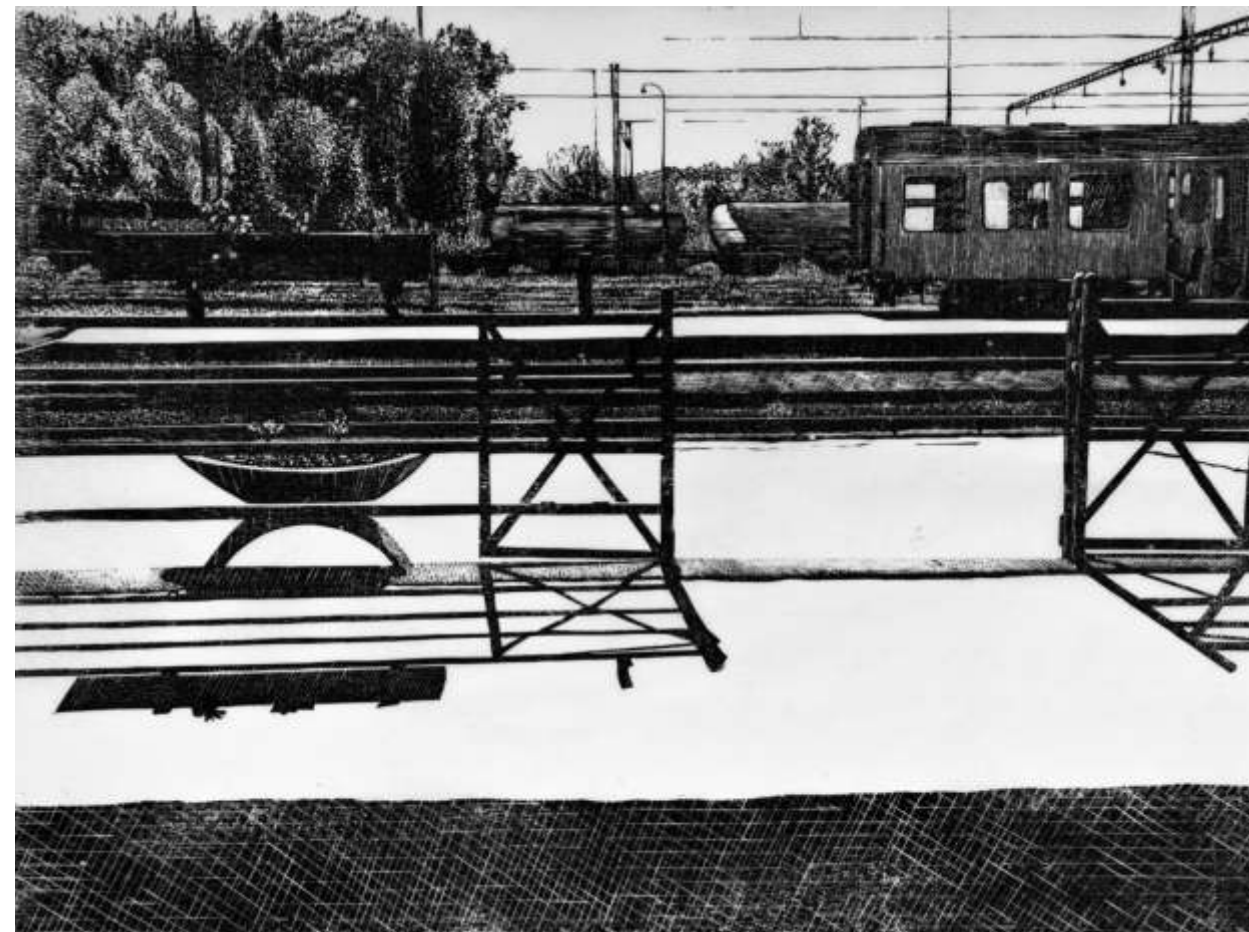
Nádraží 10, 2014, linoryt, 46 × 61 cm

Nádraží 7, 2014, linoryt, 46 × 61 cm

Nádraží 6, 2014, linoryt, 46 × 61 cm

Nádraží 3, 2014, linoryt, 46 × 61 cm

Postmemory, 2019, linoryt v kombinaci s lakem,
15 × 13 cm

Postmemory, 2019, linoryt v kombinaci s lakem,
15 × 13 cm

Postmemory, 2019, linoryt v kombinaci s lakem, každý díl cca 15 × 13 cm

Seznam vystavených děl

- 1 *Cesta 1–24*, 2023-25, linoryt, 30 × 39 cm
- 2 *Cesta (BB1)* (soutisk), 2025, linoryt, 35 × 350 cm
- 3 *Cesta (BB3)* (soutisk), 2025, linoryt, 35 × 350 cm
- 4 *Cesta (BB5)* (soutisk), 2025, linoryt, 35 × 350 cm
- 5 *Nádraží 1–10*, 2014, linoryt, 46 × 61 cm
- 6 *Statická pouť* (soutisk), 2014, linoryt, 46 × 8000 cm

- 7 *Hora 1* (černobílá verze), 2020, linoryt, 180 × 150 cm
- 8 *Hora 2* (modrá verze), 2020, linoryt, 180 × 150 cm
- 9 *Hora 3*, 2020, kyanotypie, 99 × 79 cm

- 10 *Kytice 1*, 2014, akvatinta, 46 × 64 cm
- 11 *Kytice 2*, 2014, akvatinta, 46 × 64 cm
- 12 *Kytice 3*, 2015, linoryt, 100 × 150 cm
- 13 *Kytice 4*, 2015, linoryt, 100 × 150 cm
- 14 *Kytice 5*, 2015, linoryt, 100 × 150 cm
- 15 *Kytice 6*, 2015, linoryt, 100 × 150 cm

- 16 *Postmemory*, 2019, linoryt v kombinaci s lakem, okolo 15 × 13 cm

Mgr. art. Kateřina M. Václavková

*5. 12. 1981, Brno

Studium	Samostatné výstavy	Skupinové výstavy (výběr)	
●	●	●	The 21th 2024 AAmA International Exhibition – The Slovak Exhibition, Dům umění Piešťany, Slovensko
1997–2001 Střední škola uměleckých řemesel v Brně, oddělení užité malby	2024 PROCESS OF CHANGE, Slovenský dům v Bruselu, Brusel, Belgie	2025 LINOCUT TODAY XIII, Städtische Galerie Bietigheim-Bissingen	AAmA 21 Exposició Internacional D’Art Contemporani, Barcelona, Španělsko
2001–2007 Vysoká škola výtvarných umení v Bratislavě, Katedra grafiky (prof. Kállay, prof. Jančovič)	2023 PRINTING REMAINING, Městská knihovna v Bratislavě, Bratislava, Slovensko	TRIENÁLE UMENIA KNIHY MARTIN, Muzeum umění v Olomouci	Ocenění ●
Studijní pobyty ●	2023 OPEN STUDIO, Epreuve d’artiste Gallery, Antverpy, Belgie	CALL ME BY YOUR MEME, C.O.Nova, Antverpy, Belgie	2014 Grand Prix 5. Bienále volného výtvarného umění 2014, Bratislava, Slovensko
2004 Academie Sztuk Pienknych, ASP w Poznaniu, Polsko	2020 Černobílý pohled, Galerie Otevřená zahrada, Brno, Česká republika	TRIENÁLE UMENIA KNIHY MARTIN, Turčianská galéria v Martine, Slovensko	2007 Cena galerie Godot v Budapešti, 9. Mezinárodní bienále kresby a grafiky, Győr, Maďarsko
	2014 K. M. Václavková – CESTY, Kulturní centrum Slévárna Vaňkovka, Brno, Česká republika	AAmA 21st 2024 – Special invitational exhibition, Morgados da Pedricosa Gallery, Aveiro, Portugalsko	2009 2.místo, kategorie – práce na papíře, VI.International Biennial of Contemporary Graphic Art in Novosibirsk, Rusko
	2006 SVĚTLA STÍNŮ, Námestovo, Slovensko		

Zastoupení ve sbírkách

Sbírka současného umění Evropský parlament

Zbiory Grafika, Biblioteka Jagiellońska, Kraków, Polsko

Juryankäufe, Linolschnitt heute IX, Städtische Galerie Bietigheim-Bissingen, Německo

Vydala Galerie výtvarného umění v Hodoníně,
příspěvková organizace Jihomoravského kraje,
k výstavě Kateřina Makar Václavková – Semita ex
umbris

Na obálce: Fotohora, 2020, linoryt a kyanotypie

Projekt podpořilo Ministerstvo kultury ČR.

Text – Jan Buchta
Fotografie – archiv autorky
Grafická úprava – Nela Klímová
Tisk – Studio STKI s.r.o.
Náklad – 150 ks

ISBN: 978-80-85015-89-8

9 788085 015898 >